

Armoede is geen keuze

Armoede, men spreekt er niet snel over. Toch komen de drie straatadvocaten, werkzaam bij de afdeling Basisberaad in Rotterdam, dit vaak tegen in hun werk. Veel mensen hebben te kampen met schulden, onder andere bij energiebedrijven en woningcorporaties. Hierdoor dreigen zij soms te worden afgesloten van energielevering of worden geconfronteerd met (dreigende) uithuiszetting. De straatadvocaten gaan actief aan de slag om een uithuiszetting te voorkomen, of wanneer iemand dakloos is dit zo snel mogelijk op te lossen. Ze bemiddelen bijvoorbeeld bij het aanvragen van een uitkering als iemand daarin is vastgelopen, helpen bij het aanvragen van schuldsanering of wijzen de weg naar de juiste instanties.

Voor mensen met weinig inkomsten stapelen de kosten snel op. 'Als je een kleine portemonnee hebt en het gaat een keer mis met betalen, leidt dit al snel tot problemen,' aldus Frank van der Schee, straatadvocaat, 'Als je alle vaste lasten bij elkaar optelt, blijft er voor mensen met een laag inkomen of uitkering weinig over om van te leven. Mensen willen wel betalen, maar dit kan niet altijd.'

'Ook de gemeente Rotterdam heeft erkend dat een uitkering te laag is om van te leven als je er langdurig gebruik van moet maken,' aldus Hanneke Oberman, straatadvocaat. Toch krijgen mensen in een uitkeringssituatie te maken met een scherper beleid. 'Er worden snel kortingen op de uitkering opgelegd, wanneer niet aan alle voorwaarden wordt voldaan. Ook het aanvragen van een uitkering duurt vaak lang.'

'Bijvoorbeeld de ziektekostenpremie is vrij

hoog' vertelt Frank. 'Bij te laat of niet betalen van deze volgt een boete en afbetalingsregeling, maar waar moeten mensen dat van betalen?' Naast de hoge ziektekostenpremie kunnen mensen ook te maken krijgen met de eigen bijdrage. 'Daardoor maken ze soms geen gebruik van de zorg of hulp die ze nodig hebben. En mensen komen vaak in financiële problemen doordat de eigen bijdrage pas veel later wordt geïnd en dan over meerdere maanden tegelijk.'

Ook andere vaste lasten dragen bij aan armoede. 'Zo is er geen automatische kwijtschelding meer van het waterschapsbelasting en van de gemeentelijke belastingen voor mensen met een minimuminkomen,' geeft Hanneke aan, 'dan blijft er weinig over.' Ook het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) wil vaak geen regelingen treffen. 'Mensen worden dan vastgezet vanwege een schuld,' zegt Frank, 'maar de schuld wordt dan niet kwijtscheld-

den. Bovendien wordt de uitkering gestopt voor de periode dat iemand vast zit, terwijl de vaste lasten gewoon doorlopen.

Niet alleen mensen in een (langdurige) uitkeringssituatie krijgen te maken met armoede. 'Tegenwoordig wordt er meer gewerkt met nul-uren contracten,' licht Hanneke toe.

Oplossingen zijn niet altijd voor handen. 'Door toeloop op de voedselbanken zijn daar nu wachtlijsten en worden er strengere eisen gehanteerd,' aldus Hanneke. 'En voor schuldsanering, een wettelijke regeling die het mogelijk maakt om na 36 maanden weer schuldenvrij te zijn, komen mensen soms niet in aanmerking omdat ze geen 'afloscapaciteit' hebben.' 'Deze mensen komen dan nooit meer uit de schulden. Schuldsanering kan hun weer perspectief bieden. Wanneer iemand geen perspectief meer heeft, kunnen er verkeerde keuzes worden gemaakt.' En wanneer er geen oplossing gevonden kan worden voor de opgestapelde schulden, lijkt dakloosheid niet te voorkomen.

In hun werk komen de straatadvocaten veel problemen en knelpunten tegen waar mensen tegen aanlopen. Deze signalen en knelpunten, en mogelijke oplossingen worden aangedragen bij de verschillende instanties en organisaties. De straatadvocaten overleggen dan ook regelmatig met (cliëntenraden van) instellingen en met de gemeente Rotterdam. Frank: 'Het stigma heerst dat sommige mensen de verkeerde keuzes hebben gemaakt, waardoor ze nu in armoede leven. Maar het is geen keuze, armoede bestaat. Niet alleen mensen met een uitkering, maar ook onder werkenden.' Hanneke: 'We leven in een rijke maatschappij, toch is er veel armoede. En de situatie lijkt erger te worden. Mensen die uiteindelijk dakloos worden, brengen hoge maatschappelijke kosten met zich mee. Het armoedebeleid is in elke gemeente verschillend. Wij pleiten regelmatig bij de gemeente Rotterdam en bij diverse organisaties voor een rechtvaardig sociaal beleid, dat mensen perspectief biedt.'

Bas van Bellen

Wilt u meer weten over het werk van de afdeling Basisberaad?

Kijk dan op www.basisberaad.nl

Of neem contact op via basisberaad@zorgbelang-zuidholland.nl / (010) 466 59 62